

Centraal Planbureau

CPB Notitie | 21 september 2011

Ex-ante budgettaire effecten tegenbegroting 2012 GroenLinks

Op verzoek van GroenLinks

CPB Notitie

Aan: Tweede Kamerfractie GroenLinks

Centraal Planbureau
Van Stolkweg 14
Postbus 80510
2508 GM Den Haag

T (070) 3383 380
I www.cpb.nl

Contactpersoon
M.H.C. Lever

Datum: 21 september 2011

Betreft: Ex-ante budgettaire effecten tegenbegroting GroenLinks

1 Inleiding

Het CPB heeft op verzoek van GroenLinks de ex-ante budgettaire effecten in 2012 van een aantal wijzigingsvoorstellen voor de begroting 2012 gezien. Uitgangspunt vormen de kabinetsvoorstellen in de Miljoenennota 2012, zoals deze door het CPB in de MEV 2012 zijn verwerkt. Wijzigingsvoorstellen in de tegenbegroting worden afgezet tegen het huidige voorgenomen beleid; terugdraaien van een ombuiging van het kabinet betekent daarom een intensivering. De rapportage beperkt zich tot de ex-ante budgettaire effecten voor 2012. Voor berekeningen van de korte termijn macro-economische en koopkrachteffecten ontbreekt de tijd. Bovendien geven deze korte-termijneffecten een onvolledig beeld.

Een tegenbegroting bestaat uit een aantal wijzigingvoorstellen op de plannen van het kabinet. Bij de analyse is mede gekeken naar de uitvoerbaarheid van de plannen per 1 januari 2012, indien het kabinet de wijzigingen zou overnemen. Gezien de korte voorbereidingstijd tot 1 januari 2012 betekent dit, dat mogelijk niet alle plannen van GroenLinks in de analyse van de tegenbegroting worden meegenomen.

2 Wijzigingsvoorstellen van GroenLinks

2.1 Ombuigingen

GroenLinks buigt 3,2 mld euro om op de collectieve uitgaven; hiervan betreft 0,4 mld euro financieringsverschuivingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht.

Sociale zekerheid

- GroenLinks maakt de kinderbijslag meer inkomensafhankelijk in combinatie met een verhoging van het kindgebonden budget. De netto-ombuiging is 1,2 mld euro.
- GroenLinks voert voor bedrijven een quotum in voor het aantal arbeidsgehandicapten dat zij in dienst moeten hebben. Bedrijven die hier niet aan voldoen, betalen een boete. De besparing op uitkeringslasten en de boeteopbrengsten bedragen tezamen 0,4 mld euro. Hiervan is 0,3 mld euro een financieringsverschuiving en 0,1 mld euro een verlaging van de gecorrigeerde collectieve uitgaven.

Tabel 2.1 Ombuigingen GroenLinks, 2012 (prijzen 2011, mld euro)

Naar beleidsmatig cluster	
Sociale zekerheid	1,3
w.v. kinderbijslag	1,2
invoering verplicht quotum arbeidsgehandicapten voor bedrijven	0,1
Zorg	0,5
w.v. preferentiebeleid medicijnen uitbreiden	0,3
andere invulling pgb's	0,1
extramuralisering	0,1
Overdrachten aan bedrijven	0,2
w.v. verminderen topsectorenbeleid	0,2
Openbaar bestuur	0,0
Veiligheid	0,2
w.v. decriminaliseren softdrugs	0,2
Defensie	0,0
w.v. niet aanschaffen tweede JSF	0,0
Bereikbaarheid	0,7
w.v. minder aanleg wegen	0,7
Totaal netto collectieve uitgaven (gecorrigeerd)	2,8
Financieringsverschuivingen	0,4
w.v. invoering quota arbeidsgehandicapten	0,3
financieringschuiven zorg	0,0
Totaal EMU-relevante uitgaven	3,2

Zorg

- GroenLinks wil het preferentiebeleid van de zorgverzekeraars uitbreiden naar clusters van geneesmiddelen waarvoor de werkzame stof niet altijd 100% identiek is. Dit zal 0,3 mld euro opleveren.
- GroenLinks wil een andere invulling geven aan de PGB maatregel. Als gevolg hiervan wordt 0,1 mld euro omgebogen en 0,2 mld euro geïntensiveerd. Per saldo wordt 0,1 mld euro meer aan pgb's uitgegeven.
- Verder wil GroenLinks de intramurale zorg terugdringen ten gunste van thuiszorg, mantelzorg en kleinschalige zorg. Hierbij wordt 0,1 mld bespaard bij de intramurale zorg (en 0,3 mld meer geïnvesteerd in de verschillende vormen van extramurale zorg). Per saldo wordt 0,2 mld euro meer uitgegeven.

Overdrachten aan bedrijven

- GroenLinks bespaart 0,2 mld euro op het topsectorenbeleid.

Openbaar bestuur

- Als gevolg van de 'trap-op, trap-af'-systematiek leiden de intensiveringen van de GroenLinks tot een toename van het accres van het gemeente- en provinciefonds en de ombuigingen tot een afname van het accres. Per saldo resteert een toename van het accres met 0,4 mld euro. GroenLinks wil deze toename volledig tegenboeken en kort daarom het gemeente- en provinciefonds met 0,4 mld euro, zodat het effect op het EMU-saldo nul is.

Veiligheid

- In de aanloop naar het legaliseren van softdrugs, vermindert GroenLinks de inzet van de politie op dit gebied, een besparing van 0,2 mld euro.

Defensie

- Door het niet aanschaffen van de tweede JSF bespaart GroenLinks 0,02 mld euro in 2012.

Bereikbaarheid

- GroenLinks bezuinigt 0,7 mld euro op de aanleg van wegen.

Financieringsverschuivingen

- GroenLinks voert een quotum in voor het aantal arbeidsgehandicapten in dienst van bedrijven. Bedrijven die hier niet aan voldoen, betalen een boete. De besparing op uitkeringslasten en de boeteopbrengsten bedragen tezamen 0,4 mld euro. Dit bestaat voor 0,3 mld euro uit een financieringsschuif.

2.2 Intensiveringen

GroenLinks trekt 4,7 mld euro uit voor extra uitgaven. Hiervan betreft 0,2 mld euro financieringsverschuivingen. Tabel 2.2 geeft een overzicht van deze intensiveringen.

Sociale zekerheid

- GroenLinks draait de ombuigingen op de kinderopvangtoeslag terug. Dit is een intensivering van 0,4 mld euro.
- GroenLinks draait de ombuigingen van het kabinet op de gemeentelijke re-integratiebudgetten terug. Dit levert een netto-intensivering van 0,2 mld euro op.
- Het terugdraaien van de bezuiniging op de huurtoeslag door de kwaliteitskorting onder en boven de aftoppingsgrenzen niet met 10%-punt te verhogen kost 0,1 mld euro.
- Daarnaast draait GroenLinks de ombuigingen van het kabinet op het kindgebonden budget terug. Dit verhoogt de uitgaven met 0,1 mld euro.

Zorg

- GroenLinks wil de intramurale zorg terugdringen ten gunste van thuiszorg, mantelzorg en kleinschalige zorg. Hierbij wordt 0,3 mld meer geïnvesteerd in de verschillende vormen van extramurale zorg (en 0,1 mld bespaard bij de intramurale zorg). Per saldo wordt 0,2 mld euro meer uitgegeven.
- GroenLinks wil een andere invulling geven aan de PGB maatregel. Als gevolg hiervan wordt 0,1 mld euro omgebogen en 0,2 mld euro geïntensiveerd. Per saldo wordt 0,1 mld euro meer aan pgb's uitgegeven.
- Ten slotte wil GroenLinks pakketmaatregelen van het kabinet in de zwv terugdraaien met uitzondering van de maagzuurremmers. De intensivering (van 0,4 mld euro) die hiermee gepaard gaat, is voor 0,2 mld euro het gevolg van een financieringsschuif van particuliere naar collectieve lasten door lagere eigen betalingen.

Onderwijs

- GroenLinks bekostigt de tweede master voor studenten die al een ho-diploma hebben. De partij trekt hiervoor 0,4 mld euro uit.
- GroenLinks geeft bijna 0,2 mld extra uit voor vve (voor- en vroegschoolse educatie).
- GroenLinks investeert 0,2 mld euro in scholing en professionalisering van leraren.
- GroenLinks richt een fonds op om de ontwikkeling van groene uitvindingen te stimuleren (0,2 mld euro).
- GroenLinks gaat schooluitval tegen in vmbo/mbo en trekt daarvoor 0,1 mld euro uit.
- Voor het aantrekken van meer eerstegraads leraren in het vmbo trekt GroenLinks 0,1 mld euro uit.
- GroenLinks stimuleert het volgen van deeltijdopleidingen met 0,1 mld euro. Hierbij wordt het collegegeld aangepast aan de deeltijdfactor.

Tabel 2.2 Intensiveringen GroenLinks, 2012 (prijzen 2011, mld euro)

Naar beleidsmatig cluster	
Sociale zekerheid	0,8
w.v. kinderopvang bezuiniging terugdraaien	0,4
re-integratie bezuiniging terugdraaien	0,2
huurtoeslag bezuiniging terugdraaien	0,1
kindgebondenbudget bezuiniging terugdraaien	0,1
Zorg	0,7
w.v. extramuralisering	0,3
terugdraaien pakketmaatregelen	0,2
andere invulling pgb's	0,2
Onderwijs	1,2
w.v. bekostigen tweede master	0,4
vergroten uitgaven aan voor- en vroegschoolse educatie (vve)	0,2
scholing/professionalisering leraren	0,2
fonds voor ontwikkeling groene innovaties	0,2
tegengaan schooluitval vmbo/mbo	0,1
meer eerstegraads leraren in het vmbo	0,1
stimuleren deeltijdopleidingen	0,1
Openbaar bestuur	0,1
w.v. terugdraaien deel bezuinigingen op inburgering	0,1
Veiligheid	0,1
w.v. terugdraaien verhoging griffierechten	0,1
Bereikbaarheid	0,5
w.v. openbaar vervoer	0,5
Milieu	0,2
Internationale samenwerking	0,9
Totaal netto collectieve uitgaven (gecorrigeerd)	4,5
Financieringsverschuivingen	0,2
w.v. financieringschuiven zorg	0,2
Totaal EMU-relevante uitgaven	4,7

Openbaar bestuur

- GroenLinks draait de oploop (van 2012 op 2011) van de bezuiniging op inburgering terug (0,1 mld euro).

Veiligheid

- GroenLinks draait de verhoging van de griffierechten terug (0,1 mld euro in 2012).

Bereikbaarheid

- GroenLinks trekt 0,5 mld euro uit voor investeren in openbaar vervoer en het terugdraaien van de bezuiniging op de bdu-ov (brede doeluitkering openbaar vervoer).

Milieu

- GroenLinks draait de ombuiging op de ecologische hoofdstructuur (ehs) terug (0,2 mld euro).

Internationale samenwerking

- GroenLinks draait de ombuiging op ontwikkelingssamenwerking volledig terug (0,9 mld euro).

Financieringsverschuivingen

- De eigen betalingen in de zorg nemen als gevolg van de financieringsschuif met 0,2 mld euro af. Dit is het gevolg van het terugdraaien van de pakketmaatregel van het kabinet in de zvw (met uitzondering van de maagzuurremmers) door GroenLinks.

2.3 Microlasten

Tabel 2.3 geeft een overzicht van de fiscale maatregelen van GroenLinks. Hieruit blijkt dat GroenLinks de EMU-relevante lasten verzwart met 1,5 mld euro. Na correctie voor financieringsverschuivingen resulteert een stijging van de microlasten met 0,9 mld euro. Dit is de resultante van een lastenverzwaring voor bedrijven van 3,3 mld euro en een lastenverlichting voor huishoudens van 2,4 mld euro.

Milieu

- GroenLinks verhoogt het tarief van de verpakkingenbelasting. De lasten voor bedrijven stijgen daardoor met 1,5 mld euro.
- GroenLinks verhoogt de bpm. De lasten worden met 1,1 mld euro verzwart.
- Invoeren van het algemene btw-tarief voor vlees in combinatie met een 0% tarief in de btw voor biologisch voedsel verzwart de lasten met 0,6 mld euro.
- Verhoging van de tweede en derde schijf in de energiebelasting leidt tot 0,5 mld euro hogere lasten voor bedrijven.
- Fiscale stimulering van energiebesparing bij woningen verlaagt de lasten van gezinnen met 0,5 mld euro.
- Het beperken van de belastingaftrek voor het woon-werkverkeer per auto verzwart de lasten met 0,4 mld euro.
- Invoering van een open ruimteheffing voor bestaande bebouwing verzwart de lasten met 0,3 mld euro.
- Een kolenbelasting voor kolencentrales die meer uitstoten dan 550 g CO₂/kWh verhoogt de lasten voor bedrijven met 0,3 mld euro.
- GroenLinks verhoogt de accijns op diesel, waardoor de lasten met 0,3 mld euro worden verzwart.
- Het laten vervallen van de accijnskorting op rode diesel verzwart de lasten voor bedrijven met 0,3 mld euro.
- GroenLinks verhoogt de mrb voor vrachtverkeer. Hierdoor worden de lasten verzwart met 0,2 mld euro.
- Afschaffing van het verlaagde energietarief voor de glastuinbouw verhoogt de lasten voor bedrijven met 0,1 mld euro.

Inkomen en arbeid

- GroenLinks verlaagt de tarieven van de eerste en tweede schijf van de inkomstenbelasting. Dit resulteert in een lastenverlichting van 3,2 mld euro.
- GroenLinks past de huidige arbeidskorting aan. Het maximum wordt verhoogd en de korting wordt lineair afgebouwd naar nul voor de hogere inkomens. De doorwerkbonus voor ouderen wordt afgeschaft (0,2 mld euro). Per saldo resteert een lastenverlichting van 1,5 mld euro.
- GroenLinks stelt loonkostensubsidies beschikbaar voor bedrijven. Dit verlicht de lasten met 0,6 mld euro.
- De fiscale maatregelen met betrekking tot koopwoningen verzwaren de lasten met 0,6 mld euro. Deze maatregelen zijn: het afschaffen van de wet Hillen (0,3 mld euro), het stapsgewijs afschaffen van de hypotheekrenteaftrek (0,2 mld euro) en het afschaffen van de fiscale vrijstelling van de kapitaalverzekering eigen woning (kew) voor nieuwe gevallen (0,1 mld euro).

Tabel 2.3 Lastenmaatregelen GroenLinks, 2012 (prijzen 2011, mld euro)

Milieu	5,1	
w.v. verhogen verpakkingenbelasting		1,5
verhogen bpm		1,1
verhogen btw voor vlees (m.u.v. biologisch vlees)		0,6
verhogen energiebelasting		0,5
fiscale stimulering energiebesparing woningen		-0,5
beperken belastingaftrek woon-werkverkeer per auto		0,4
invoering openruimteheffing		0,3
invoeren belasting kolencentrales		0,3
verhogen accijns op diesel		0,3
afschaffen accijnskorting rode diesel		0,3
overig		0,3
Inkomen en arbeid	-4,7	
w.v. belastingverlaging 1ste en 2de schijf		-3,2
inkomensafh. arbeidskorting en afschaffing doorwerkbonus		-1,4
verhogen loonkostensubsidies		-0,6
fiscale maatregelen koopwoningen		0,6
aftopping pensioenpremieaftrek 1,5 x modaal, MLO deel		0,4
verruimen fiscale aftrek scholing		-0,4
afschaffen van het urencriterium voor zelfstandigen		-0,2
invoering huurbelasting		0,1
versnelde fiscalisering aow		0,1
overig		0,0
Vermogen en winst	0,3	
w.v. invoering verplicht quotum arbeidsgehandicapten voor bedrijven		0,3
overig		-0,1
Overig	0,2	
w.v. verhogen accijns op tabak en alcohol		0,3
overdrachtsbelasting		-0,1
Totaal lastenmaatregelen (gecorrigeerd)	0,9	
w.v. huishoudens		-2,4
bedrijven		3,3
Financieringsverschuivingen	0,6	
w.v. financieringsschuif zorg		0,2
intertemporele financieringsverschuivingen		0,7
invoering verplicht quotum arbeidsgehandicapten voor bedrijven		-0,3
Totaal EMU-relevante lasten	1,5	

- Door het beperken van de aftrekbaarheid van pensioenpremies tot 1,5 keer modaal worden de lasten verzwaaard met 0,4 mld euro.
- Verruiming van de fiscale aftrek voor scholingsuitgaven verlaagt de lasten met 0,4 mld euro.
- Afschaffen van het urencriterium voor zelfstandigen verlicht de lasten met 0,2 mld euro in 2012.

- Door het invoeren van een huurbelasting voor scheefwoners stijgen de lasten met 0,1 mld euro. De kabinetsmaatregel om vanaf 1 juli 2012 een extra huurverhoging mogelijk te maken voor inkomens boven 43.000 euro vervalt.
- De aow-premie wordt verder gefiscaliseerd, dit leidt tot een lastenverzwaring van 0,2 mld euro. Ouderen met een aanvullend pensioen tot 5000 euro worden hiervoor geheel gecompenseerd hetgeen de lasten verlicht met 0,1 mld euro. Per saldo nemen de lasten toe met 0,1 mld euro.
- Door de maatregelen van de GroenLinks op het terrein van de zorg stijgen de zvw-premies voor gezinnen en bedrijven. Naast deze premieverhogingen staan de beperkingen van eigen bijdragen die de lasten juist verlichten. Per saldo heffen deze effecten elkaar op (de netto lastenverzwaring is nul).

Vermogen en winst

- Door invoering van een quotum voor het aantal arbeidsgehandicapten in dienst van bedrijven stijgen de lasten voor bedrijven met 0,3 mld euro.
- GroenLinks verhoogt de extra heffingskorting voor groen, sociaal-ethisch of cultureel beleggen naar 1,3%. Dit is een lastenverlichting voor gezinnen van 0,1 mld euro.

Overig

- Verhoging van de accijns op tabak en alcohol verzwart de lasten met 0,3 mld euro.
- GroenLinks schaft de overdrachtsbelasting volledig af in 25 stappen. In 2012 worden de lasten met lasten 0,1 mld euro verlicht.

Financieringsverschuivingen

De financieringsverschuivingen om de aansluiting tussen de mlo en de EMU-relevante lasten te kunnen maken valt uiteen in een aantal onderdelen:

- Maatregelen op het gebied van de zorg hebben een financieringsverschuiving van 0,2 mld euro tot gevolg.
- De intertemporele schuif bestaat uit het aftoppen van de pensioenafrek tot 1,5 keer modaal. Deze maatregel levert in 2012 meer op dan structureel.
- GroenLinks stelt een quotum in voor het aantal arbeidsongeschikten in dienst van bedrijven. Een deel van deze ombuiging betreft een financieringsverschuiving van 0,3 mld euro.

3 Ex-ante effect op EMU-saldo

De wijzigingsvoorstellen van GroenLinks impliceren bij de collectieve uitgaven 4,7 mld euro aan intensiveringen. Hiertegenover staan 3,2 mld euro aan ombuigingen. Ook in de sfeer van de collectieve lasten wordt een aantal wijzigingen voorgesteld. De EMU-relevante lasten stijgen met 1,5 mld euro.

Tabel 3.1 Ex-ante budgettaire afwijkingen t.o.v. Miljoenennota 2012 (+ = EMU-saldo verbeterend)

	mld euro	% BBP
Ombuigingen	3,2	
Intensiveringen	-4,7	
EMU-relevante lasten	1,5	
Ex-ante effect op EMU-saldo	0,0	0,0

In de Macro Economische Verkenning 2012, waarin de kabinetsvoorstellen uit de Miljoenennota zijn verwerkt, is een EMU-saldo van -2,9% van het bbp gerapporteerd voor 2012. Ex-ante leiden de voorstellen van GroenLinks niet tot een verandering van dit saldo. Het ex-post effect op het saldo, dus inclusief in- of uitverdieneffecten als gevolg van de macro-economische doorwerking van de maatregelen, is niet berekend.

Dit is een uitgave van:

Centraal Planbureau
Van Stolkweg 14
Postbus 80510 | 2508 GM Den Haag
T (070) 3383 380

info@cpb.nl | www.cpb.nl

September 2011